

**Про затвердження Концепції розвитку
цифрових компетентностей жителів
Миколаївської області**

З метою забезпечення запровадження принципів державної політики розвитку цифрового суспільства, поширення використання державних та міських електронних сервісів, їх доступності для громадян, відповідно до Закону України «Про інформацію», постанови Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 № 56 «Деякі питання цифрового розвитку», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації»; від 12.06.2019 № 405-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронної демократії в Україні на 2019-2020 роки»; від 17.01.2018 № 67-р «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації»; від 30.01.2019 № 37-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні на 2019-2020 роки», керуючись статтями 43, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Концепцію розвитку цифрових компетентностей жителів Миколаївської області (далі - Концепція) (додається).

2. Миколаївській обласній державній адміністрації, постійним комісіям Миколаївської обласної ради передбачати заходи щодо розвитку цифрових компетентностей жителів області при підготовці внесення змін до діючих обласних програм, безпосередньо пов'язаних з досягненням мети, визначеної в Концепції.

3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань промислової політики, підприємництва, транспортної інфраструктури, водогосподарського комплексу, енергетики та енергозбереження, зв'язку та цифровізації.

Концепція розвитку цифрових компетентностей жителів Миколаївської області

I. Загальні положення

Концепція розвитку цифрових компетентностей жителів Миколаївської області (далі - Концепція) передбачає аналіз стану цифрової грамотності, здійснення заходів щодо розвитку цифрових компетентностей населення області, впровадження відповідних стимулів для цифровізації суспільної сфери, усвідомлення наявних викликів, набуття цифрових компетентностей жителями області, стимулювання використання та споживання цифрових технологій та електронних послуг.

Цифрова компетентність є ключовою в умовах четвертої промислової революції. Цей термін включає в себе впевнене, критичне, творче та відповідальне використання і взаємодію з засобами цифрових технологій для навчання, працевлаштування, роботи, дозвілля та участі у суспільному житті. Він охоплює такі поняття як інформаційна грамотність та медіа-грамотність, комунікація та співпраця, створення цифрового контенту (включаючи основи програмування), безпека (включаючи захист персональних даних у цифровому середовищі та кібербезпеку), а також розв'язання різнопланових проблем з використанням цифрових технологій і навчання впродовж життя. Детальний опис та рівні володіння надано в Рамці цифрової компетентності для громадян України. (<https://bit.ly/3rBs8KL>)

Розвиток цифрових компетентностей жителів області полягає у впровадженні конкретних рішень, стимулів, мотивацій для збільшення попиту та формуванні потреб жителів щодо використання цифрових технологій, продуктів та електронних послуг у всіх сферах життєдіяльності.

1. Основні принципи Концепції

Доступність

Доступність є базовою вимогою до функціонування системи е-послуг, цифрової освіти та інструментів формування цифрових навичок жителів області. У процесі реалізації Концепції має бути застосовано лише такі інструменти та створено елементи екосистеми цифрової освіти, які зможе використати кожен

житель області незалежно від віку, соціального та матеріального становища з метою надбання необхідних компетенцій для ефективного використання цифрових сервісів області.

Стратегічність

Передбачає функціонування системи, яка б формувала лояльне сприйняття цифрової трансформації, впровадження та швидку адаптацію смарт-рішень та здійснення цифрової трансформації усіх сфер області, а також побудови стратегії залучення партнерів, соціально відповідального бізнесу.

Комплексність

Використання різних форматів актуалізації запиту та навчання. Принцип, який визначає необхідність формування системи, яка поєднує в собі існування та постійний розвиток в області спільноти цифрових менторів/амбасадорів, діджитал-студентів, волонтерів, не лише шляхом навчання, але й шляхом формування цифрової культури в області.

Методологічність

Виклад та поширення матеріалу, обрання таких методів і форм навчання, які є простими, зрозумілими та інформативними для відповідної цільової аудиторії, а також змістовно відповідають вимогам концептуально-референтної Рамки цифрових компетентностей для громадян України.

Інноваційність

Слугує орієнтиром на динамічні зміни в навколишньому світі та освітній діяльності, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості. Вказаний принцип свідчить про відкритість, здатність до передбачення та прогнозування на основі постійної переоцінки цінностей, налаштованість на активні та конструктивні дії в швидко змінних ситуаціях.

Розвиток цифрових компетентностей має бути спрямовано не лише на ефективне використання цифрових технологій та е-сервісів жителями області, на розвиток робочої сили та можливостей для розвитку кожного жителя, а й на створення нових цифрових технологічних рішень та нових е-сервісів в області.

2. Терміни, які вживаються у цій Концепції

цифрова грамотність – це здатність людини використовувати базові цифрові технології в сучасному цифровому суспільстві (цифрова грамотність включає комп'ютерну, інформаційну та медіаграмотність і є основою для формування/складовою частиною цифрової компетентності);

цифрова компетентність – це інтегральна характеристика особистості, яка динамічно поєднує знання, уміння, навички та ставлення щодо використання цифрових технологій для спілкування, власного розвитку, навчання, роботи,

участі у суспільному житті, відповідно до сфери компетенцій, належним чином (безпечно, творчо, критично, відповідально, етично);

цифрова комунікація – це процес взаємодії осіб у цифровому середовищі з метою спілкування, обміну інформацією, організації спільної діяльності з використанням цифрових технологій;

цифрова навичка – це спроможність виконувати певну дію з використанням цифрових технологій впевнено, з належною точністю і швидкістю, яка з часом стає автоматичною (на відміну від цифрової компетентності, яка дозволяє виконувати комплексні завдання в цифровому середовищі);

цифрова освіта – це спосіб надання освітньої послуги з використанням цифрових платформ, нових цифрових і освітніх технологій, цифрових пристроїв та цифрових освітніх ресурсів;

цифрова культура - це освіченість людини у сфері цифрових технологій, творчі якості та здатності особистості, її вміння конструювати власні інноваційні рішення засобами цифрових технологій, спосіб творчої самореалізації людини, основою якого є діяльність із застосуванням цифрових технологій;

цифрові послуги (державні або приватні) – це послуги, що надаються споживачам (громадянам, бізнесу та організаціям) у цифровому форматі за допомогою цифрових технологій, наприклад, надання цифрового зв'язку, інформації та/або цифрового контенту, послуг розрахункового обслуговування тощо;

цифрове-волонтерство — використання цифрових технологій не лише для власних потреб, але й для навчання інших та вдосконалення оточуючого світу;

екосистема цифрової освіти — це системи всіх існуючих або новостворених сегментів, єдине функціонування яких дозволить підвищити рівень цифрових компетентностей населення;

центр доступу до цифрової освіти — елемент єдиної системи цифрової освіти, з облаштованим робочим місцем, мета якого навчити отримувати регіональні послуги в режимі онлайн та використовувати електронні сервіси, надати можливість людям переглянути «освітній серіал» та підвищити свій рівень цифрової грамотності, отримати на місці консультацію щодо набутих знань та застосувати їх на практиці;

смарт-бібліотека - це багатофункціональний елемент єдиної системи цифрової освіти у сфері розвитку та дозвілля, який забезпечує для користувачів можливість самостійно використовувати електронні сервіси «розумної громади» та технологічні новинки, є основним простором, де можливо підвищити рівень своєї цифрової грамотності;

цифрова інфраструктура - комплекс технологій, продуктів та процесів, що забезпечують обчислювальні, телекомунікаційні та мережеві можливості електронної взаємодії, обміну даними, сигналами тощо;

принцип безпаперовості - оцифрування документів;

лендінг - це вебсторінка, призначенням якої є зробити доступними електронні регіональні сервіси для кожного жителя, використовуючи розміщення коротких змістовних інструкцій, та забезпечити жителів області можливістю

вільно використовувати інструменти підвищення цифрової грамотності населення;

цифровий-клуб - це спільнота, що складається з жителів області, які зацікавлені в підвищенні своєї цифрової грамотності та для яких в рамках вказаного клубу існує система заохочень.

II. Мета Концепції та очікувані результати від її реалізації

Концепцію розроблено з метою більш зрозумілого, безпечного та доступного для кожного жителя використання державних електронних сервісів, сприяння в ефективному управлінні громадою, особистого розвитку жителів області у цифровому суспільстві.

Очікуваними результатами розвитку цифрових компетентностей жителів області є:

досягнення 100% необхідної цифрової грамотності кожній окремій групі населення за 5 років;

розвинута обласна інтегрована система цифрової освіти; функціонування центрів доступу до цифрової освіти; ефективний безкоштовний курс з цифрової грамотності базового рівня; функціонування програми «Цифрові лабораторії» у закладах середньої та професійно-технічної освіти;

взаємодія з усіма великими та середніми підприємствами області з питань підвищення рівня цифрової грамотності працівників та громадськості;

єдина уніфікована електронна інструкція з використання обласних сервісів, сервісів громад;

розвинута мережа смарт-бібліотек; розроблений лендінг цифрової освіти в області; карта доступності цифрової освіти;

відкрита «гаряча лінія» для отримання відповіді на запитання щодо наявності та використання можливостей з підвищення рівня цифрових компетентностей в рамках обласної концепції;

функціонування цифрових-клубів;

зручна та розвинена цифрова інфраструктура;

формування лояльного ставлення до впровадження смарт-рішень в діяльності обласної влади;

збільшення споживання е-послуг;

закладення основи для подальшого розвитку цифрової економіки та підвищення конкурентоздатності в цій сфері;

збільшення кількості оброблених цифрових даних, які дозволяють отримувати цінну інформацію для використання в ділових процесах, суспільному житті, роботі області;

розвинута цифрова культура в області завдяки обізнаному сприйняттю цифрової реальності жителями, набуттю необхідних цифрових навичок та компетентностей управляти нею та працювати в ній;

підвищений індекс використання державних, обласних, муніципальних та приватних електронних сервісів;

створення середовища, що унеможлиблює корупцію як явище; втілення в життєдіяльність жителів області принципу «освіта протягом життя» шляхом використання технології онлайн-навчання із застосуванням цифрових освітніх ресурсів;

формування у споживачів (бізнес, держава, громадяни) мотивації та потреби у цифрових технологіях;

наявність цифрових компетентностей у жителів області, які б допомагали модернізувати, оптимізувати та розвивати власний бізнес і процеси життєдіяльності області; розвинене вміння застосовувати цифрові технології для власних потреб; впровадження превентивних механізмів щодо виникнення нового виду дискримінації, спричиненої різними рівнями цифрової обізнаності населення у сфері використання цифрових технологій та електронних сервісів в області;

зменшення рівня кібератак та цифрових шахрайств шляхом формування культури особистої безпеки у мережі та використанні цифрових технологій;

створення цільових програм з метою забезпечення комфортних умов для функціонування та розвитку цифрових технологій;

підвищення конкурентоздатності людини на ринку завдяки вмінню працювати з цифровими даними та їх аналізувати.

III. Доцільність розвитку цифрових компетентностей жителів області

Відповідно до Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 67-р, створення та виконання національної програми навчання загальним і професійним цифровим компетенціям та знанням зазначено як одне з пріоритетних завдань на шляху до прискореного розвитку цифрової економіки.

Концепція розвитку цифрових компетентностей, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р визнає необхідність розвитку цифрових компетентностей громадян України задля:

прискорення трансформаційних процесів розвитку цифрової економіки та суспільства та розвитку людського капіталу;

подолання цифрової нерівності та цифрового розриву;

покращення конкурентоздатності та зайнятості громадян України;

сприяння розвитку електронної демократії та цифрового громадянства, реалізації активної громадянської позиції щодо залучення до участі в реалізації політик за допомогою відповідних цифрових технологій;

підвищення рівня знань громадян щодо основних понять у сфері цифровізації, інформаційної та кібербезпеки;

підвищення загального рівня резистентності громадян до небезпек у цифровому середовищі;

сприяння становленню єдиного цифрового ринку на території України та гармонізації національного цифрового ринку з ЄС;

закладення передумов та підґрунтя для створення стратегії та стратегічного плану дій для розвитку цифрових компетентностей для громадян та працівників основних професійних груп різних сфер економічної діяльності.

Цифрова грамотність повинна бути однією з ключових компетентностей кожного громадянина України.

Завдяки використанню цифрових технологій жителі області можуть більш ефективно набувати знання, вміння та навички у багатьох інших сферах життя.

Активне впровадження цифрових технологій в систему суспільно-політичних відносин значно розширює можливості громадян щодо їх участі в процесах державного управління та впливу на прийняття управлінських рішень, створює умови для формування якісно нового рівня взаємодії органів влади та громадян.

Розвиток цифрових компетентностей жителів області обумовлений:

підвищенням рівня комфорту жителів шляхом впровадження цифрових технологій абсолютно у всіх сферах людської діяльності;

збільшенням впливу цифрових технологій на розширення можливостей людей навчатись, працювати, відпочивати, взаємодіяти;

забезпеченням спрощеного доступу жителів області до е-послуг та товарів незалежно від віку;

полегшенням адаптивності до цифрових трансформацій і можливостей їх використання;

забезпеченням базових умов для ефективного управління в області; підвищенням ефективності фінансових інструментів в умовах обмеженості фінансових ресурсів з метою вирішення соціальних питань через смарт-рішення;

оперативністю прийняття рішень на базі цифрового стандарту, базуючись на спроможності керувати інформацією та використовувати інформаційні бази даних;

підвищенням віку конкурентоздатних осіб на ринку праці; цифрової трансформацією освіти та навчального процесу у цифровому суспільстві;

прискоренням економічного зростання цифрового ринку.

IV. Основні завдання Концепції

Для ефективної реалізації Концепції та досягнення запланованих результатів необхідно:

1. Дослідити кон'юнктуру ринку та цільові аудиторії з метою отримання індексу рівня цифрової грамотності в області;
2. Впровадити систематичний моніторинг динаміки рівня цифрової грамотності;
3. Організувати безкоштовні курси базового рівня цифрової грамотності;
4. Відкрити в містах точки доступу до набуття цифрових компетентностей;
5. Підвищити рівень цифрових компетентностей учнів, вчителів та батьків;

6. Підвищити рівень цифрових компетентностей державних службовців та посадових осіб органів обласного та місцевого самоврядування;
7. Створити та розвивати екосистему цифрової освіти в області;
8. Забезпечити доступність до електронних сервісів у будь-якій сфері;
9. Залучити усі великі та середні підприємства області до реалізації Концепції шляхом впровадження курсів з цифрової грамотності для своїх працівників;
10. Запровадити принцип безпаперовості в роботі органів місцевого самоврядування шляхом розвитку цифрових компетентностей у посадових осіб.

V. Шляхи розвитку цифрових компетентностей жителів області

1. Аналіз нормативно-правових актів у сфері електронної демократії та цифрової грамотності.
2. Дослідження та аналіз кон'юнктури ринку, цифрових компетентностей основних цільових аудиторій області.
 - 1) соціологічне дослідження для різних цільових груп населення області (державні службовці, люди похилого віку, безробітні, медичні працівники, педагогічні працівники, учні, люди з інвалідністю та/ або з особливими потребами, підприємці тощо) з метою виявлення рівня цифрових компетентностей відповідно до Рамки цифрових компетентностей для громадян України. (<https://bit.ly/3rBs8KL>)
 - 2) проведення дослідження щодо чинників, які впливають на рівень цифрової грамотності населення в області.
 - 3) проведення аналізу та розроблення рекомендацій щодо створення необхідної інфраструктури в області для підвищення рівня цифрових компетентностей населення.
3. Впровадження безкоштовних курсів з цифрової грамотності, які змістовно відповідають вимогам Рамки цифрових компетентностей для громадян України, та потребам різних цільових груп населення області за результатами соціологічного дослідження;
4. Формування партнерської мережі.
 - 1) модернізація мережі бібліотек передбачає їх перетворення у формат смарт-бібліотеки, що є поліфункціональним сегментом у сфері розвитку цифрової освіти, який забезпечує для користувачів можливість самостійно використовувати електронні сервіси «розумної громади» та технологічні новинки. Крім того, бібліотеки існують як універсальні центри цифрової освіти, на базі яких буде забезпечено можливість пройти онлайн курси, користуватись інтернетом, отримати консультації, пройти оффлайн курси з цифрової грамотності за напрямками використання смартфонів та комп'ютерів,

- кібербезпеки, програмування тощо, навчитись використовувати електронні сервіси області/громади.
- 2) функціонування курсів підвищення цифрових компетентностей на базі створених територіальних центрів.
 - 3) реалізація курсів цифрової грамотності на всіх великих та середніх підприємствах області.
 - 4) відкриття оффлайн хабів у партнерстві з Міністерством цифрової трансформації України.
 - 5) формування та розвиток спільноти цифрових менторів, т'юторів, амбасадорів та волонтерів.
 - 6) створення та розвиток обласних, міських та районних цифрових-клубів та/або центрів цифрової компетентності громад.
 - 7) формування мережі профільних курсів з цифрової грамотності базового рівня відповідно до вимог Рамки цифрових компетентностей для громадян України.
5. Формування точок доступу до цифрових можливостей області.
- 1) залучення приватного сектору.
 - 2) технічне облаштування Центрів надання адміністративних послуг робочого місця жителів області.
 - 3) розробка програмного забезпечення, яке буде містити у собі короткі змістовні інструкції наявних обласних електронних сервісів.
6. Формування цифрової культури у закладах освіти.
- 1) щорічне здійснення моніторингу цифрових компетентностей адміністрації закладів освіти, вчителів та вихователів, випускників закладів загальної середньої освіти та професійно-технічної освіти, з метою виявлення прогалів та рівня цифрових компетентностей, а також щорічного відслідковування динаміки позитивних змін протягом дії даної Концепції.
 - 2) залучення закладів загально-середньої, професійно-технічної та фахової передвищої освіти до саморефлексії стану цифровізації закладів з використанням інструменту SELFIE, який запроваджено МОН України.
 - 3) розроблення стратегічних планів дій щодо цифровізації закладів освіти, які передбачатимуть заходи спрямовані на підвищення рівня цифрових компетентностей учасників освітнього процесу (керівників, вчителів, учнів, батьків тощо) відповідно до нових професійних стандартів та Рамки цифрових компетентностей педагогічних працівників, заходи спрямовані на підвищення рівня цифрових компетентностей учнів (а також заходи на здійснення інших напрямків цифрової трансформації закладу освіти, а саме покращення інфраструктури закладу освіти, збільшення швидкості підключення до мережі інтернет, автоматизації управління закладом, створення освітніх платформ з використанням LMS (Learning Management

- System), покращення якості та кількості цифрових освітніх ресурсів, е-підручників, е-журналів, е-розкладів занять, тощо);
- 4) створення та інтеграція Цифрових лабораторій в закладах середньої та професійно-технічної освіти.
 - 5) формування мережі цифрових менторів та/або волонтерів у закладах вищої та професійно-технічної освіти.
7. Організація навчання державних службовців та посадових осіб органів обласного та місцевого самоврядування.
 8. Організація обласних форумів цифрового спрямування для людей похилого віку.
 9. Створення механізмів інструктування з наявних електронних сервісів та їх використання.
 10. Організація системи інформування про можливості підвищення, рівня цифрової грамотності:
 - 1) створення лендінгу з цифрової грамотності;
 - 2) створення інтерактивної карти цифрової освіти;
 - 3) запуск «гарячої лінії».
 11. Інформаційне та маркетингове просування.
 - 1) створення комунікаційного плану популяризації Рамки цифрових компетентностей для громадян України серед населення області, роз'яснення необхідності підвищення рівня цифрової грамотності, підвищення рівня захисту від шайхрайства та маніпуляцій в цифровому середовищі, уникнення інших небезпек в інтернеті, використанню цифрових технологій для навчання протягом життя та власного розвитку, для ефективного користування державними, обласними, місцевими, комунальними та іншими електронними сервісами тощо.
 - 2) створення маркетингової стратегії, спрямованої на актуалізацію запиту щодо цифрових компетентностей. Промоція включатиме в себе заходи, які спрямовані на впровадження цифрової культури та медіа та кібер-гігієни, шляхом проведення вистав, тижневих тренінгів, фестивалів, конференцій з цифрової грамотності та інших форм залучення різних цільових аудиторій.
 12. Здійснення систематичного моніторингу ефективності обраних інструментів на реалізацію даної Концепції в області.

VII. Строк виконання.

Враховуючи стрімке впровадження цифрових технологій, реалізація Концепції розвитку цифрових компетентностей жителів Миколаївської області розрахована до 5 років.

